

Informe sobre la competència de la Generalitat per regular les activitats de les forces armades en l'àmbit del Parc Natural de la Serra de Collserola

El director general del Medi Natural i Biodiversitat demana el parer de l'Assessoria Jurídica en relació amb la consulta formulada pel Consorci del Parc de Collserola, òrgan gestor de l'espai, sobre la possibilitat de regular les activitats de les forces armades en l'àmbit del Parc.

La consulta formulada pel Consorci respon a les mocions adoptades pels ajuntaments de Sant Cugat de Vallès, Cerdanyola, Molins de Rei i Esplugues de Llobregat mitjançant les quals insten el Consorci perquè no autoritzi més pràctiques militars dins l'àmbit territorial del Parc, tot declarant-lo lliure de pràctiques i exercicis militars.

En resposta a la qüestió plantejada, cal tenir en compte el següent:

Consideracions jurídiques

L'article 144.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

L'article 149.1 atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de defensa i forces armades.

D'acord amb els antecedents que acompanyen la consulta i els informes emesos, es planteja el dubte de si la Generalitat, en ús de les competències sobre espais naturals, pot regular i fins i tot prohibir la realització d'exercicis militars dins l'àmbit del Parc natural, ja que es considera que tal regulació podria entrar en conflicte amb les competències exclusives de l'Estat en matèria de defensa i forces armades, i en supòsits similars el Tribunal Constitucional i el Tribunal Suprem han declarat que és preferent la competència de l'Estat en aquesta matèria.

El Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en contra de l'establiment, mitjançant normes autonòmiques, de prohibicions generals d'activitats referides a espais concrets respecte dels quals es projecten a la vegada altres títols competencials de l'Estat. Pel cas específic de les forces armades, el TC ha invalidat la normativa de protecció autonòmica en supòsits en què en el moment d'aprovar-se aquesta normativa l'Estat ja disposava d'instal·lacions o enclavaments militars dins del mateix espai o l'havia declarat prèviament com a "Zona de interès para la Defensa Nacional". És a dir, es tracta d'espais en relació amb els quals l'Estat ja havia projectat la seva competència exclusiva definint un destí i un ús de l'espai afectat a la defensa nacional. En aquests casos el Tribunal Constitucional considera que la comunitat autònoma no pot impedir una competència exercida legítimament per l'Estat, mitjançant l'aprovació de normativa sobre protecció d'espais naturals.

El cas sotmès a consulta no és assimilable als supòsits que analitzen les sentències. La presència de grups de militars fent caminades o exercicis físics dins del Parc no determina que l'Estat hagi afectat cap àmbit del Parc a la finalitat de la defensa nacional, ja que no consta cap acte ni disposició adoptada en aquest sentit que permeti afirmar que respecte de l'espai de Collserola concorre un interès estatal vinculat amb la defensa nacional. Tampoc resulta que tal activitat revesteixi tècnicament el caràcter de maniobra militar, ja que aquestes maniobres han de tenir lloc en zones prèviament delimitades per aquesta finalitat. Cal tenir en compte que els camps d'instrucció i maniobres militars tenen la consideració d'instal·lacions d'interès per a la defensa nacional, d'acord amb el Reial decret 669/1978, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament de zones i instal·lacions d'interès per a la Defensa Nacional, i han de ser declarades mitjançant Decret.

En el cas que ens ocupa, les activitats en qüestió són comunicades i prèviament autoritzades per l'òrgan gestor del Parc de Collserola en el marc de la normativa actual que regula les autoritzacions d'activitats col·lectives de caràcter esportiu, recreatiu, pedagògic, cultural o d'altres, d'acord amb el procediment aplicable a qualsevol altre col·lectiu interessat. Segons aquesta normativa, les autoritzacions han de fixar les condicions a les quals caldrà subjectar estrictament l'activitat.

Amb el marc normatiu actual, l'òrgan gestor pot limitar o condicionar l'autorització d'aquests exercicis a què no s'exhibeixin armes si, motivadament, considera que això interfereix el desenvolupament d'altres activitats col·lectives o usos admesos al Parc, donada l'afluència de visitants i altres usuaris.

Pel que fa a la possibilitat de regular específicament les activitats d'entrenament físic dels militars en l'àmbit del Parc, i a la possibilitat de prohibir-les, el Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc Natural de la Serra de Collserola, no conté cap previsió en relació amb aquest ús. Únicament incorpora una previsió general en el sentit que els usos públics s'han de desenvolupar congruentment amb els objectius de protecció de l'espai, de manera ordenada i sobre la base del principi de foment d'una actitud de correcta aproximació a la natura, i no poden representar efectes negatius sobre els valors protegits. L'ordenació i la regulació específica dels usos i les activitats en l'àmbit del Parc es remet al futur Pla especial per a la protecció del medi natural i del paisatge a través del qual s'ha de dur a terme l'ordenació i la planificació de l'ús i la gestió del Parc. Aquesta regulació es pot completar amb el Pla rector d'ús i gestió.

Atès que l'article 8 del Decret 146/2010, de 19 d'octubre, preveu que el Departament de Medi Ambient i Habitatge (competència actualment assignada al DAAM) ha de formular, en col·laboració amb l'òrgan gestor del Parc Natural, els departaments de la Generalitat corresponents i les corporacions locals de l'àmbit del Parc, el Pla especial per a la protecció del medi natural i del paisatge, no hi ha impediment per incloure dins del futur Pla especial normes específiques que regulin les activitats d'entrenament físic de les unitats militars dins del Parc, en tant que ús públic que per la seva incidència pot requerir d'una ordenació específica. La normativa hauria de distingir entre el que es considera una activitat col·lectiva de caràcter esportiu d'allò que seria pròpiament una activitat de maniobra militar. En el primer cas, no seria admissible legalment una prohibició absoluta d'activitats esportives pel cas dels

militars quan aquests tipus d'activitats estan oberts a altres col·lectius. No obstant, la regulació pot establir condicions específiques pel seu desenvolupament fonamentades en una ordenació racional dels usos públics, com seria excloure la possibilitat de dur armes en aquests tipus d'activitats o limitar-les a determinades àrees del Parc.

Pel que fa a la realització de maniobres militars pròpiament dites, el Pla especial pot preveure la incompatibilitat d'aquest ús per considerar-lo contrari als objectius de protecció de l'espai i pels seus possibles efectes negatius sobre els valors protegits. En aquest sentit, l'article 30.3 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, estableix que als parcs es podrà limitar l'aprofitament dels recursos naturals, prohibint-se en tot cas els incompatibles amb les finalitats que hagin justificat la seva creació, i l'apartat 5 del mateix article estableix que s'aprovaran Plans Rectors d'Ús i Gestió en els quals es fixaran les normes generals d'ús i gestió del Parc.

Conclusió

1. La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'espais naturals, d'acord amb l'article 144.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Aquesta competència, respectant la legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya. En exercici d'aquesta competència, mitjançant el Decret 146/2010, de 19 d'octubre, es va declarar el Parc Natural de la Serra de Collserola i les reserves naturals parcials de la Font Groga i de la Rierada-Can Balasc.
2. El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola ha d'incloure l'ordenació i la regulació dels usos i les activitats en l'àmbit del Parc Natural. Les normes del Pla especial poden establir condicions específiques per al desenvolupament d'activitats consistents en la realització d'exercicis físics per part d'unitats militars. També poden preveure com a ús incompatible l'execució de maniobres militars en l'àmbit del Parc.
3. Mentre no s'aprovi el Pla especial, l'òrgan gestor del Parc pot, d'acord amb les normes vigents i de manera motivada, establir condicions relatives als equipaments i l'exhibició d'armes en les autoritzacions corresponents, per evitar l'afectació sobre altres activitats o usos permesos.

Barcelona, 22 de maig de 2012

La responsable de Recursos
i Assumptes Contenciosos

Teresa Español Realp

Vist i plau
L'advocada en cap

Bibiana Domingo Barbena

